

Біографія Ольги Кобилянська

Вона народилася 27 листопада 1863р. у містечку Гура-Гумора в Південній Буковині в багатодітній сім'ї дрібного урядовця. З дитячих років вона знала не тільки українську, а й польську та німецьку мови, якими говорили в її родині. Дитинство й юність майбутньої письменниці минули в румунсько-німецьких містечках Гура-Гумора, Сучава, Кімполунг. Пізніше вона жила в с. Димка, а з 1891р. — у Чернівцях.

У Південній Буковині, заселеній переважно німцями й румунами, жили й українці. Але українських шкіл чи культурно-освітніх закладів у 60 — 80-ті рр. тут не було. Німецька школа не могла дати Кобилянській будь-яких знань з історії культури українського народу.

Тематика творів Кобилянської:

- 1) перші літературні твори О. Кобилянської, написані німецькою мовою ще без чіткого уявлення, "що значить слово "література", припадають на початок 80-х рр. ("*Гортенза, або нарис з життя однієї дівчини*", "*Доля чи воля?*").

- 2) життя містечкової інтелігенції, людей з народу в ранніх творах (“Гортенза”, “Малюнок з народного життя на Буковині”, “Видиво”, “Людина з народу” та ін.)
- 3) духовний світ героїнь, письменниця робить наголос на їх пошуках особистого щастя: “Людина”, “Царівна”.
- 4) морально-етичні проблеми життя інтелігенції у таких новелах, як “Аристократка” (1896), “Impromptu phantasie”, в оповіданні “Valse melancolique” (1898), в повістях “Ніоба” (1905), “Через кладку”, “За ситуаціями” (1913), повість “Апостол черні”.
- 5) глибоко правдиві картини з життя села в новелах “Банк рустикальний”, “На полях”, “У св. Івана”, “Час”, “Некультурна”, новела “Щебрачка”, повість “Земля”.
- 6) тема війни (“Юда”, “Лист засудженого вояка до своєї жінки”, “Назустріч долі” (1917), “Зійшов з розуму” (1923) та ін.).

Німецька мова, як і німецька культура, відіграли позитивну роль у житті й творчості Кобилянської. Вони, як слушно зауважила Леся Українка, допомогли Кобилянській вийти в широкий світ загальнолюдської культури. Але для утвердження Кобилянської як української письменниці необхідно було глибоко знати не лише українську мову, а й надбання української літератури. Цю істину вона все ясніше почала усвідомлювати і з кінця 80-х років наполегливо вивчає культурну спадщину свого народу, виявляє дедалі більший інтерес до його життя.

Тоді ж вона бере активну участь у так званому феміністичному русі, який зачепив чимало наболілих питань, над якими замислювалися представники передової інтелігенції.

Ставши у 1894 р. однією з ініціаторок створення "Товариства руських жінок на Буковині", Кобилянська обгрунтувала мету цього руху в брошурі "Деяко про ідею жіночого руху". Письменниця порушила питання про тяжке становище жінки "середньої верстви", активно виступила за рівноправність жінки й чоловіка, за її право на гідне людини життя.

Визначним досягненням української літератури, вагомим внеском письменниці у розробку теми землі у світовій літературі є повість Кобилянської "Земля". "Факти, що спонукали мене написати "Землю", правдиві. Особи майже всі що до одної також із життя взяті. Я просто фізично терпіла під з'явиськом тих фактів, і коли писала, ох, як хвилями ридала!.." — згадує О. Кобилянська в автобіографічному нарисі "Про себе саму". Саме це дало підстави Франкові назвати "Землю" твором, який, крім художньої

цінності, “матиме тривале значення ще й як документ способу мислення нашого народу в час теперішнього тяжкого лихоліття”.

На початку 900-х рр., розробляючи проблеми, накреслені в ранніх творах, письменниця прагне розширити сферу своїх художніх пошуків, звертається до абстрактно-символічних тем і образів (“Акорди”, “Хрест”, “Місяць” та ін.), пише ряд поезій в прозі, серед яких є майстерні художні мініатюри. Кобилянська друкує окремі твори в модерністських журналах “Світ”, “Українська хата”.

Реалістичні й романтичні тенденції творчості Кобилянської своєрідно поєднуються в одному з її кращих творів – повісті “В неділю рано зілля копала”, в основі якої – мотив романтичної пісні-балади “Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці”, що неодноразово опрацьовувався українськими письменниками, зокрема М. Старицьким у драмі під однойменною назвою. Повість перекладена багатьма мовами, інсценізована, з успіхом йде на сценах театрів нашої країни.

Творчість Кобилянської 20 – 30-х рр., у період, коли Північна Буковина опинилася під владою боярської Румунії, проходила в особливо складних і тяжких умовах. Українська мова й культура у цьому краї жорстоко переслідувалися, проте й у таких умовах Кобилянська налагоджує контакти з українською літературною молоддю прогресивного журналу “Промінь” (1921 – 1923), з львівським місячником “Нові

шляхи”, з харківським видавництвом “Рух”, де протягом 1927 – 1929рр. вийшли її “Твори” в дев’яти томах.

Творчість Кобилянської 20 – 30-х рр підпадає під певний вплив символізму (“Снитися”, “Пресвятая богородице, помилуй нас!”). У романі “Апостол черні” письменниця певною мірою ідеалізує буковинське духовенство, наділяючи таких духовних пастирів, як о. Захарій, багатьма громадянськими й християнськими чеснотами.

Виступивши в середині 90-х рр. як українська письменниця з оповіданнями й повістями з життя інтелігенції, Кобилянська протягом майже півстоліття створила десятки оповідань, нарисів, новел, повістей, критичних і публіцистичних статей, перекладів, лишила значне за обсягом листування. Велика частина її творів написана німецькою мовою. З них лише деякі були надруковані в періодичних виданнях; у 1901р. вони вийшли окремою книжкою під назвою “Kleinrussische Novellen”. Окрему ідейно-тематичну групу становлять мемуарні та публіцистичні твори Кобилянської, написані в радянський період її діяльності.

Обставинами життя і творчістю Кобилянська глибоко вросла в буковинський ґрунт. Разом з тим вона ніколи не замикалася у вузьких етнографічних рамках і охоплювала зором усю Україну. Активна учасниця загальноукраїнського літературного процесу, Кобилянська постійно спілкувалася з культурами інших народів, зокрема тих, які жили в Австро-Угорській імперії. Завдяки новаторству, співзвучності прогресивним тенденціям світової літератури проза Кобилянської в її вершинних виявах викликала і викликає значний інтерес не лише в нашій країні, а й за її межами. Кращі твори письменниці вийшли у перекладах багатьма мовами, зокрема слов’янськими, відіграли й відіграють важливу роль у міжслов’янських літературних контактах, піднімаючи міжнародний престиж українського художнього слова.

У Чернівцях діє єдиний в Україні Літературно-меморіальний музей письменниці, розміщений у будинку, де Ольга Кобилянська жила з 1925 до самої смерті. Там, серед численних експонатів і особистих речей, зберігається унікальний документ – щоденник Кобилянської. Це два загальні зошити, написані німецькою мовою (деякі слова українською та польською). Перший запис зроблено 1 листопада 1883.

Вона вела щоденника впродовж понад семи років, коли жила в Кімполунзі, Димці, Болехові. Майже 70 років ці раритети були за кордоном, їх зберіг і передав до музею відомий американський адвокат Іван Панчук.

